

بلاغت احمدی

پرونده قطب‌نمای علوم انسانی

- مدیریت مستقیم پژوهش کار جشنواره نیست
- گفت‌وگو با محمدعلی زلفی گل، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
- جشنواره فارابی؛ آغازی بر حمایت از پروژه‌های فکری و پژوهشی
- گفت‌وگو با عبدالحسین کلانتری، معاون فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم
- در علوم انسانی چیزی به نام نقشه علمی نداریم
- گفت‌وگو با رضا غلامی، رئیس دبیرخانه دائمی جشنواره بین‌المللی فارابی
- جهت‌دهی به دانش؛ واقعیتی که نباید از آن غفلت کرد
- گفت‌وگو با مهدی عباس‌زاده، قائم‌مقام رئیس دبیرخانه و دبیر کمیته علمی جشنواره فارابی
- جشنواره‌های داخلی هدف‌گیری خاصی ندارند
- گفت‌وگو با ناصر باقری مقدم، قائم‌مقام بنیاد ملی نخبگان

پیشگامان

- انقلاب بدون فلسفه و عرفان، اسلامی نیست
- گفت‌وگو با عماد افروغ، برگزیده بخش پیش‌تاز سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی
- پروژه مرحوم منذر، بازنگری و بازنگاری تاریخ بود
- گفت‌وگو با موسی فقیه‌حقانی درباره پروژه فکری مرحوم ابوالحسنی منذر، برگزیده پیشگام سیزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فارابی
- مواجهه فعال با مدرنیته غربی
- گفت‌وگو با هادی بیگی ملک‌آباد درباره پروژه فکری طه عبدالرحمان، برگزیده بخش بین‌الملل سیزدهمین جشنواره فارابی

پرونده فیلسوف سیاست و فرهنگ

- فلسفه ما راهنمای مستقیم کار حکومت و نظم‌دادن به جهان انسانی نبود و نیست
- گفت‌وگو با رضا داوری اردکانی
- فارابی؛ درمان نیهیلیسم عصر مدرن
- گفت‌وگو با مهدی فدایی‌مهربانی درباره فلسفه سیاسی فارابی
- فارابی مصداق پیوند فرهنگ‌هاست
- گفت‌وگو با رضا ماحوزی، دبیر علمی اولین کنگره جهانی فارابی
- بعد از فارابی فلاسفه از حوزه فرهنگ و سیاست غافل شده‌اند
- گفت‌وگو با سیدحسین شهرستانی، مدیرگروه حکمت هنر پژوهشکده فرهنگ و هنر اسلامی
- فیلسوف عمل
- گفت‌وگو با احمدرضا یزدانی مقدم درباره فلسفه سیاسی فارابی
- فلسفه اسلامی و امادار زبان فارسی است
- گفت‌وگو با سیدمهدی ناظمی قره‌باغ، پژوهشگر فلسفه

صاحب امتیاز: دانشگاه آزاد اسلامی

مدیرمسئول: محمدامین ایمانچانی

با همکاری دبیرخانه دائمی جشنواره فارابی

همکاران ویژه‌نامه: عباس بن‌شاسته، محمدحسین نظری

گرافیک و صفحه‌آرایی: افشین جم، علی میرزاجعفری

ویراستاری: روشنگر دوراندیش، محیا خادم‌آرانی

پرهام نورافرا، سمیه فرهادی‌آذر

چاپ: چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی توزیع فرهیختگان: ۱۱-۱۲-۱۳۳۸

نشانی: خیابان حافظ، پایین‌تر از جمهوری، رویه‌روی ساختمان بورس،

ساختمان فرهیختگان، طبقه سوم

درآمد

سیزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی فارابی امروز به کار خود پایان می‌دهد و در آن از برترین‌های حوزه علوم انسانی تقدیر به عمل می‌آید. این دوره با دریافت ۳۱۷۲ اثر و با تجلیل از ۴۰ فرهیخته داخلی و خارجی در حالی به پایان می‌رسد که فعالیت‌های علمی و پژوهشی در دانشگاه‌های کشور تحت شرایط کرونا در دو سال گذشته، اکتی نسبتی را تجربه کرد. به‌طور کلی اما کم‌کاری و رکود در حوزه علوم انسانی و عدم توجه به نیازها و اولویت‌های جامعه و حوزه حکمرانی از جمله انتقاداتی است که می‌توان به بخش علوم انسانی کشور وارد کرد.

باید گفت مساله پیشرفت علمی کشور از بدو انقلاب اسلامی مورد توجه امامین انقلاب بود؛ چراکه پیشرفت علمی کشور زمینه‌ساز اقتدار سیاسی و اقتصادی انقلاب خواهد بود. از این رهگذر ناگفته پیداست که علوم انسانی در پیشرفت علمی و ارتقای کشور و در مساله تمدن‌سازی اسلامی، نقشی بی‌بدیل و غیرقابل کتمان دارد. اما این نقش مهم ممکن نمی‌شود مگر با توجه مضاعف به علوم انسانی و تلاش برای تحول همه‌جانبه در آن براساس فرهنگ و مبانی ایرانی اسلامی. جشنواره‌هایی از قبیل جشنواره فارابی می‌توانند برای تحرک فضای علوم انسانی کشور و جهت‌دهی به دانش حول مسائل و نیازهای انقلاب اسلامی قدمی مهم و اساسی محسوب شوند. ایجاد فضای رقابتی برای افزایش پژوهش‌های کیفی و نوآورانه، تقدیر از نخبگان و معرفی آنها به جامعه علمی کشور و شکل‌گیری شبکه‌ای از این نخبگان، تقویت مبانی علوم انسانی و گفتمان‌سازی در حوزه علوم انسانی می‌تواند از کارویژه‌های مهم جشنواره‌ای نظیر جشنواره فارابی باشد.

اما این سوال مطرح است که آیا این جشنواره طی ۱۳ دوره فعالیت، خاستگاه جنبش و جریان‌ی در تقویت علوم انسانی در جامعه و حل مسائل کشور شده است؟ جشنواره فارابی چه گره‌هایی را باز کرده و چه گشایش‌هایی در حیات علمی و اجتماعی ما پدید آورده است؟ آیا اهالی علوم انسانی توانسته‌اند از رهگذر جشنواره فارابی استفاده از پتانسیل علوم انسانی در پاسخ به نیازهای جامعه را به‌دغدغه مسئولان و متولیان کشور تبدیل کنند؟ آیا جشنواره فارابی توانسته موجب حضور فعال اهالی علوم انسانی در عرصه کمک‌های علمی به مدیریت کشور را فراهم کند؟ علوم انسانی چه نیازی به جشنواره دارد و جشنواره چه کمکی می‌تواند به حال علوم انسانی کند؟

باید گفت پژوهش‌های خوبی در حوزه علوم انسانی اتفاق می‌افتد اما کمتر در حوزه اداره کشور به کار گرفته می‌شود، اما سوال این است که آیا جشنواره فارابی توانسته این پژوهش‌ها را شناسایی کند یا اصحاب علوم انسانی را به تولید پژوهش‌هایی در این حوزه تشویق و ترغیب کند؟

ارزیابی ۱۳ دوره جشنواره فارابی می‌تواند در پاسخ به این سوالات راهگشا باشد تا براساس نیازها و دغدغه‌های کشور، برنامه‌ای تحولی برای این جشنواره تدوین و اجرایی شود. این برنامه تحولی باید بتواند جشنواره فارابی و به‌طور کلی فضای علوم انسانی کشور را در خدمت مسائل و مشکلات جامعه قرار دهد و پژوهشگران و اصحاب علوم انسانی را در این جهت ترغیب و تشویق کند. بدیهی است که همه جشنواره‌های دنیا دارای یک برنامه‌سیاستی برای نیل به اهداف مدنظر خود هستند و جشنواره فارابی نیز از این قاعده مستثنی نیست. این جشنواره باید خط‌مشی مشخصی پیدا کند تا چراغ راه اصحاب علوم انسانی باشد و به کاربردی‌سازی علوم انسانی کمک کند.

ویژه‌نامه پیش‌رو که با همکاری روزنامه «فرهیختگان» و دبیرخانه دائمی جشنواره بین‌المللی فارابی تهیه شده، ضمن بررسی وضعیت جشنواره فارابی و فعالیت‌های صورت گرفته در دوره سیزدهم، سعی داشته در بخشی مجزا به سوالات پیش‌گفته پاسخ دهد. لذا این سوالات را با مسئولان برگزارکننده جشنواره و برخی از اصحاب علوم انسانی در میان گذاشتیم که آنها پاسخ‌های درخور توجهی به این پرسش‌ها داشتند. این ویژه‌نامه در بخش دیگری به گفت‌وگو درباره پروژه فکری چند تن از برگزیدگان جشنواره سیزدهم پرداخته است. شایان ذکر است از میان چهره‌های پیش‌تاز و پیشگام و همچنین برگزیدگان بخش بین‌الملل، سه نفر به دلیل اختصار انتخاب شده و درباره پروژه فکری و پژوهشی آنها گفت‌وگوهایی صورت گرفته است. پایان بخش مطالب این ویژه‌نامه نیز به بررسی آرا و افکار ابونصر فارابی، فیلسوفی که به‌عنوان موسس فلسفه اسلامی شهرت دارد، اختصاص یافته و به بررسی فلسفه سیاسی و نقش او در فرهنگ و تمدن اسلامی پرداخته شده است.